

16.2.2012

Dnro 2675/4/10

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Håkan Stoor

HOITONMÄÄRÄÄMISPÄÄTÖS ON ANNETTAVA POTILAALLE TIEDOKSI VIIPYMÄTTÄ

1 KANTELU

Valtioneuvoston oikeuskansleri on siirtänyt eduskunnan oikeusasiamiehen käsiteltäväksi A:n kirjeen. Kirjeessään A arvostelee - - - poliisin ja B:n keskussairaalan menettelyä - - -, jolloin hänet toimitettiin - - - keskussairaalaan. A arvostelee poliisia liiallisesta voimankäytöstä ja siitä, että häneltä vietiin kiinnioton yhteydessä koira ja omaisuus. Hän kertoo tarvitsevansa asuntoa eikä sairaalahoitoa.

- - -

3 RATKAISU

Katson, että B:n keskussairaalassa on menetelty lainvastaisesti siinä, että 17.6. tehtyä hoitoonmääräyspäätöstä ei annettu A:lle tiedoksi viipymättä.

Muilta osin ei ole havainnut asiassa oikeusasiamiehen toimenpiteitä edellyttävää lainvastaista menettelyä tai velvollisuuden laiminlyöntiä.

Perustelen ratkaisuni seuraavasti.

3.1 B:n keskussairaalan menettely

3.1.1 Selvitys

Asiaa selvitettäessä kävi ilmi, että A:sta 17.6. tehtyä hoitoonmääräyspäätöstä (M 3) ei ollut annettu hänelle tiedoksi. Ylilääkärin selvityksen mukaan osastonsihteeri asettaa valmiit M 3-päätökset potilaiden sairauskertomuksiin siten, että ne ovat selvästi nähtävissä. Yleensä osastonlääkäri antaa päätöksen potilaalle tiedoksi. A:n M 3-päätös oli tuntemattomalla tavalla siirtynyt potilaan sairauskertomuskansioon siten, että sitä ei ollut esitetty potilaalle. Virhe huomattiin vasta 26.8., jolloin päätös lähetettiin potilaalle tiedoksi. Virheen johdosta kyseisen osaston henkilökunnalle on tähdennetty, että M 3-hoitoonmääräyspäätökset tulee ehdottomasti antaa potilaalle tiedoksi viipymättä.

3.1.2 Arviointi

Mielenterveyslain (1116/1990) 11 §:n 2 momentin mukaan hoitoonmääräämispäätös on annettava potilaalle tiedoksi viipymättä. Päätöslomake (M 3) sisältää valitusosoituksen hallinto-oikeuteen.

Mielenterveyslain mukainen hoitoon määrääminen merkitsee potilaalle vapauden menetystä. Euroopan ihmisoikeussopimuksen 5 artiklan 4 kohdan mukaan jokaisella, jolta on riistetty hänen vapautensa pidättämällä tai muuten, on oikeus vaatia tuomioistuimessa, että hänen vapaudenriistonsa laillisuus tutkitaan viipymättä ja että hänet vapautetaan, mikäli toimenpide ei ole laillinen. Asiasta säädetään myös perustuslain 21 §:ssä.

Viivyttely päätöksen tiedoksiannossa saattaa siten vaarantaa potilaan oikeuden saattaa vapaudenmenetyksensä tuomioistuimen tutkittavaksi. Tämän vuoksi pidän sairaalassa tapahtunutta tiedoksiannon laiminlyöntiä vakavana virheenä. Nähdäkseni päätöksentekoon osallistuneiden lääkäreiden tulee varmistua siitä, että päätös annetaan potilaalle asianmukaisesti tiedoksi ja että hän on tietoinen valitusoikeudestaan.

4 TOIMENPITEET

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 10 §:n 1 momentin nojalla annan B:n mielenterveyspalveluille huomautuksen vastaisen varalle edellä kohdassa 3.1 selostetusta lainvastaisesta menettelystä. Tässä tarkoituksessa lähetän sinne jäljennöksen tästä päätöksestäni.